

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.004.06.2022

Pani
Monika Jagodzińska
Prezes Towarzystwa Przyjaciół Dzieci
Zarząd Mazowieckiego Oddziału
Wojewódzkiego
ul. Kredytowa 1A lok. 13
00-056 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/032 Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez samorzady województw

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Mazowieckiego Oddziału Wojewódzkiego ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Monika Jagodzińska, Prezes TPD, od 25 kwietnia 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych rezultatów. 2. Legalność i gospodarność wykorzystania środków.
Okres objęty kontrolą	2019-2021. Dla realizacji celu kontroli wykorzystano dane i dokumenty z okresu późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Sonia Kubica, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/50/2022 z 26 lipca 2022 r. (akta kontroli t. 1 str. 1, 13-26)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2021 Towarzystwo prawidłowo zrealizowało trzy zadania publiczne w obszarze „Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych”⁴ oraz prawidłowo realizowało wieloletnie⁵ zadanie polegające na dofinansowaniu robót budowlanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁶, przekazanych Samorządowi Województwa Mazowieckiego⁷. TPD wykorzystало środki PFRON zgodnie z zawartymi umowami, a niewykorzystane części dotacji zwróciło do Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej⁸. W jednym przypadku zwrotu niewykorzystanej części dotacji w wysokości 1305,98 zł dokonało 13 dni po terminie wskazanym w umowie. Towarzystwo w złożonych ofertach określiło rezultaty zadań, które zostały osiągnięte w trakcie realizacji zadań.

Towarzystwo spełniało warunki ubiegania się o dotacje na realizowane zadania. Zgodnie z zawartymi umowami, prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową. Wyodrębniona ewidencja księgową zadań umożliwiała identyfikację poszczególnych operacji księgowych, wyjątek stanowił jeden przypadek, w którym w ewidencji księgowej nie wskazano treści operacji umożliwiającej jej identyfikację.

¹ Dalej: TPD lub Towarzystwo.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ NIK formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zadania publiczne pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r. i 2021 r.) i „Tacy sami”.

⁵ Realizowane w latach 2021-2023.

⁶ Dalej: PFRON lub Fundusz.

⁷ Zadanie pn.: „Rozbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na działalność Środowiskowego Domu Dniennego Pobytu w Olszance gm.: Puszcza Mariańska w powiecie żyrardowskim”, dalej: „Rozbudowa budynku w Olszance”.

⁸ Dalej MCPS lub Centrum.

Badanie próby 72 dowodów księgowych wykazało, że niezgodnie z wymogami określonymi w art. 22 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹ w czterech dowodach księgowych dokonano poprawek błędnego zapisu. Ponadto w 46 dowodach księgowych, przy podpisie osoby potwierdzającej sprawdzenie pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniem do wypłaty nie wskazano daty jego dokonania, co było niezgodne z przykładem opisu dokumentu księgowego zamieszczonego w zasadach przyznawania i rozliczania dotacji¹⁰. W pięciu dowodach księgowych złożono nieczytelny podpis bez wskazania zajmowanego stanowiska służbowego, co było niezgodne z zasadami realizacji zadania¹¹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych rezultatów

Opis stanu faktycznego

W latach 2019-2021 Towarzystwo zrealizowało trzy zadania publiczne, tj.: „Tacy sami” w 2021 r. oraz „Więcej nas łączy niż dzieli” – edycja z 2020 r. i 2021 r. Na ich realizację, na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹³, otrzymało dofinansowanie z samorządu wojewódzkiego ze środków PFRON.

Ponadto od 2021 r. Towarzystwo realizowało wieloletnie zadanie w ramach dofinansowania robót budowlanych¹⁴ polegające na rozbudowie istniejącego budynku z przeznaczeniem na działalność Środowiskowego Domu Dziennego Pobytu w Olszance gm. Puszcza Mariańska w powiecie żyrardowskim¹⁵.

1.1. Zadania zlecane¹⁶

a/ Na podstawie zawartych umów¹⁷, Towarzystwo zrealizowało trzy ww. zadania publiczne. Ich celem była m.in. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych realizowana poprzez prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć mających na celu

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

¹⁰ Zasadach przyznawania i rozliczania dotacji z budżetu Województwa Mazowieckiego przyjęte zarządzeniami Marszałka WM nr 192/20 z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie „Zasad przyznawania i rozliczania dotacji z budżetu WM przyznanych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”; nr 363/21 z dnia 2 lutego 2021 r. w tej samej sprawie. Dalej: Zasady przyznawania i rozliczania dotacji.

¹¹ Zasadach realizacji zadania pn. „Roboty budowlane w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiorów tych obiektów”, przyjęte uchwałą nr 2623/110/11 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 22 listopada 2011 r. Zmienione uchwałą nr 1796/270/21 z dnia 15 listopada 2021 r. Dalej: Zasady realizacji zadania „Roboty budowlane”.

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dz. U. z 2021 r. poz. 573, ze zm., dalej: ustawa o rehabilitacji.

¹⁴ W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.), dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiorów tych obiektów. Zadanie realizowane było na podstawie umowy z dnia 11 czerwca 2021 r. nr 2/MCPS/06/2021/PFRON/ON.

¹⁵ Od dnia 13 lipca 2022 r., zgodnie z uchwałą Rady Gminy Puszcza Mariańska Nr XL/245/2022 z dnia 22 czerwca 2022 r., adres nieruchomości to ul. Kasztanowa 5 w Olszance.

¹⁶ Art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.

¹⁷ Umowy nr: 65/MCPS/11/2020PFRON/ON z 14 listopada 2020 r. – zadanie pn. „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r.); 28/MCPS/09/2021/PFRON/ON z 3 września 2021 r. – zadanie pn. „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2021 r.), 18/MCPS/09/2021/PFRON/ON z 3 września 2021 r. – zadanie pn. „Tacy sami”.

nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego ich funkcjonowania oraz wspierająca ich aktywność.

Całkowity koszt zrealizowanych zadań wyniósł 304,4 tys. zł¹⁸. Na ich realizację Towarzystwo otrzymało łącznie 285,1 tys. zł¹⁹ dotacji, z których wykorzystało 276,2 tys. zł²⁰. Niewykorzystana kwota 8,9 tys. zł²¹ została zwrócona do MCPS. W przypadku zadania pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja 2020 r.) zwrotu niewykorzystanej kwoty 1305,98 zł dokonano 13 dni po terminie wskazanym w umowie. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom 1 str. 63-68, 73-109, 128, 240-320; tom 2, str. 106-121, 397-402)

Oferty składane do MCPS zawierały m.in. określenie miejsca realizacji zadania, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania i planowany termin ich realizacji oraz kalkulację przewidzianych kosztów.

Sprawozdania z wykonania zadań publicznych sporządzone były na podstawie prowadzonej ewidencji księgowej i zostały rozliczone przez MCPS. W dwóch przypadkach sprawozdanie złożono po terminie wskazanym w umowie. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I str.73-109, 240-320; tom 2 str. 55-79, 106-121)

b/ Realizowane zadania skierowane były do dzieci niepełnosprawnych z województwa mazowieckiego, w szczególności z Ciechanowa, Garwolina, Nowego Dworu Mazowieckiego, Legionowa, Warszawy oraz powiatu żyrardowskiego. Działania realizowane w ramach poszczególnych zadań, zgodnie z ofertami, obejmowały m.in. konsultacje psychiatryczne i psychologiczne, zajęcia z zakresu autoprezentacji i wizerunku, cyberbezpieczeństwa, samoobrony oraz organizowanie regionalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i wyjazdów terapeutyczno-integracyjnych.

W trzech sprawozdaniach z wykonania zadania publicznego wykazano, że w zajęciach/warsztatach/imprezach/wyjazdach wzięło udział łącznie 86 osób niepełnosprawnych oraz osoby będące ich rodzicami/opiekunami. Natomiast w ofertach planowano objęcie wsparciem 84 osoby niepełnosprawne oraz 84 osoby będące rodzicami/opiekunami. Prezes TPD i Skarbnik TPD wyjaśnili, że w zadaniu publicznym pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” w 2021 r. miało wziąć udział 20 rodzin, w tym 20 dzieci niepełnosprawnych. Ponieważ rodziny uczestniczyły w wycieczkach rotacyjnie objęto pomocą dwie dodatkowe rodziny. Na zajęciach liczba rodzin nie przekraczała 20.

(akta kontroli: tom 1 str. 73-78, 90-103, 276-320, tom 2 str. 55-80, 107-121, 397-414)

Przed przystąpieniem do udziału w zadaniach, uczestnicy okazywali aktualne orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Okazywano również orzeczenia, które swoją ważność zachowywały na podstawie art. 15h ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

¹⁸ Zgodnie z zawartą umową nr 65/MCPS/11/2020PFRON/ON wartość projektu to 36,7 tys. zł; 28/MCPS/09/2021/PFRON/ON – 57,2 tys. zł, 18/MCPS/09/2021/PFRON/ON – 219,4 tys. zł. – uwzględniono również łączną kwotę dokonanego zwrotu niewykorzystanej dotacji w wysokości 8,9 tys. zł.

¹⁹ Dofinansowanie zgodnie z zawartą umową nr: 65/MCPS/11/2020PFRON/ON wyniosło 36,7 tys. zł; 28/MCPS/09/2021/PFRON/ON – 50,9 tys. zł, 18/MCPS/09/2021/PFRON/ON – 197,5 tys. zł.

²⁰ Wykorzystane dofinansowanie zgodnie z umową nr: 65/MCPS/11/2020PFRON/ON wyniosło 35,4 tys. zł; 28/MCPS/09/2021/PFRON/ON – 43,3,9 tys. zł, 18/MCPS/09/2021/PFRON/ON – 197,5 tys. zł.

²¹ Zwrotu dokonano w ramach realizacji zadań pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” edycja z 2020 r. – zwrócono 1305,98 zł w dniu 12 stycznia 2021 r. oraz edycja z 2021 r. – zwrócono 7661,87 zł w dniu 30 grudnia 2021 r.

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²².

(akta kontroli: tom 1 str. 69, 233-237; tom 2 str. 125-136, 407-414, 419-422)

Zajęcia w ramach realizacji zadań pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r. i 2021 r.) oraz zadania pn.: „Tacy sami” przeprowadzały osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje²³.

(akta kontroli: tom 1 str.141-179, 322-347, tom. 2 str. 184-204, 429-450)

Towarzystwo w złożonych ofertach zadań pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r. i z 2021 r.) oraz zadania pn. „Tacy sami” określiło rezultaty, które zostały osiągnięte w trakcie ich realizacji.

- a) W zadaniu publicznym pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r.) – zakładane rezultaty zadania (planowane i osiągnięte wartości docelowe) przedstawiały się następująco:
- zorganizowanie zajęć terapii dla 14 uczestników z orzeczeniem o niepełnosprawności – w tym zakresie zaplanowano i zrealizowano zadanie na poziomie 80%;
 - zorganizowanie: 56 godzin warsztatów terapii zajęciowej, terapii ruchowej, trening umiejętności społecznych; 42 godzin zajęć integracji sensorycznej, 28 godzin zajęć z psychologiem, 42 godzin zajęć z logopedą – zrealizowano 100% zaplanowanych zajęć;
 - zorganizowanie zajęć z podziałem na dwie grupy – w tym zakresie zaplanowano i zrealizowano zadanie na poziomie 80%;
 - zakończenie udziału w zajęciach zorganizowanych przez TPD dla 14 uczestników – w tym zakresie zaplanowano i zrealizowano zadanie na poziomie 80%.

(akta kontroli tom 1 str. 73-78, 90-109)

- b) W zadaniu publicznym pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2021 r.) – zakładane rezultaty zadania (planowane i osiągnięte wartości docelowe) przedstawiały się następująco:
- zorganizowanie sześciu wyjazdów oraz zajęć dla 20 rodzin (około 40 uczestników, w tym 20 dzieci niepełnosprawnych) – w projekcie wzięły udział 22 rodziny. Zorganizowano sześć spotkań, w których uczestniczyło 20 dzieci wraz z rodzicami;
 - zorganizowanie zabawy mikołajkowej dla 20 rodzin (około 40 uczestników, w tym 20 dzieci niepełnosprawnych) – w zabawie uczestniczyła wymagana liczba osób.

(akta kontroli tom 1 str. 276--320)

- c) W zadaniu publicznym pn.: „Tacy sami” (planowane i osiągnięte wartości docelowe) przedstawiały się następująco:
- przeprowadzenie 100 godzin konsultacji psychologicznych dla osób niepełnosprawnych (po dwie godziny dla uczestnika) – przeprowadzono 100 indywidualnych konsultacji z psychologiem. W spotkaniach uczestniczyło 50 osób. Każda konsultacja trwała 60 minut;
 - przeprowadzenie 100 godzin zajęć z cyberbezpieczeństwa, po dwie godziny dla każdego uczestnika (50 osób) – przeprowadzono 100 godzin z zajęć z cyberbezpieczeństwa, tj. po 120 min z każdym uczestnikiem;

²² Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.

²³ Wykształcenie wyższe kierunku pedagogika, pedagogika Niepełnosprawnych Intelktualnie – Oligofrenopedagogika, trening Kreatywności i Artterapii, ukończone kursy/szkolenia m.in. w zakresie treningu umiejętności społecznych.

- przeprowadzenie 50 godzin konsultacji psychiatrycznych – każdy z 50 uczestników został objęty jedną godziną wsparcia psychiatrycznego;
- przeprowadzenie 100 godzin zajęć z samoobrony (po dwie godziny dla każdego uczestnika) – każdy z 50 uczestników brał udział w zajęciach, które odbyły się w dwóch turach dla każdego uczestnika;
- przeprowadzenie pięciu warsztatów z zakresu autoprezentacji i wizerunku (w każdym warsztacie miało uczestniczyć po 10 osób z niepełnosprawnościami) – przeprowadzono pięć warsztatów z zakresu autoprezentacji i wizerunku. Każda osoba uczestnicząca w projekcie brała udział w warsztatach;
- zorganizowanie czterech wyjść dla każdego uczestnika do miejsc i ośrodków kultury – każdy z uczestników i ich opiekunów brał udział w czterech wyjściach do miejsc i ośrodków kultury;
- zorganizowanie dwóch wyjazdów integracyjno-terapeutycznych dla 50 niepełnosprawnych osób wraz z opiekunami – zorganizowano dwa wyjazdy, w których uczestniczyła wymagana liczba osób.

Ponadto w ofercie zadania pn.: „Tacy sami” wskazano, dwa rezultaty realizacji tego zadania, tj:

- poczucie wzmocnienia i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami. Planowany i osiągnięty poziom rezultatu wyniósł 60%. Źródłem informacji o osiągnięciu wskaźnika były deklaracje uczestników;
- integracja środowiska osób niepełnosprawnych. Planowany i osiągnięty poziom rezultatu wyniósł 60% uczestników. Źródłem informacji o osiągnięciu wskaźnika była obserwacja realizatorów projektu, deklaracje uczestników.

W sprawozdaniu przekazanym do MCPS z realizacji zadania pn. „Tacy sami” nie zamieszczono wszystkich wyników osiągniętych rezultatów zakładanych w ofercie. Nie wykazano m.in.: informacji dotyczących liczby uczestników konsultacji psychiatrycznych, warsztatów z zakresu autoprezentacji i wizerunku; liczby przeprowadzonych zajęć z samoobrony. Dane, które nie zostały przedstawione w sprawozdaniu zostały oszacowane na podstawie list obecności, kart prac specjalistów i odbiorów zadań dokonywanych przez koordynatora zadania. Skarbnik TPD oraz Sekretarz TPD wyjaśnili, że w sprawozdaniu z realizacji zadania zastosowano ogólne opisy. Nie uwzględniono opisów szczegółowych z powodu przeoczenia.

(akta kontroli tom 2 str. 55-80, 107-121,397-402)

Towarzystwo w ramach realizacji zadań monitorowało osiągnięte rezultaty poprzez obserwację uczestników oraz opinie rodziców/opiekunów. Wyniki w formie ustnej przekazywane były specjalistom i terapeutom. Monitorowało je również w oparciu o deklaracje uczestnictwa i listy obecności.

(akta kontroli: tom 1 str. 71-108, 240-247; tom 2 str. 107-121, 396, 407-418)

W ocenie Zarządu Towarzystwa wystąpienie pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 nie miało wpływu na prowadzone zajęcia w ramach realizacji zadań publicznych. Nie ograniczyło zakresu realizowanych zadań oraz nie zmniejszono liczby osób niepełnosprawnych objętych wsparciem. Towarzystwo wprowadziło szereg rozwiązań, które pozwoliły zminimalizować ryzyko zakażenia, w tym m.in.: prowadzenie indywidualnych zajęć/konsultacji, prowadzenie zajęć na świeżym powietrzu, prowadzenie konsultacji psychologicznych i psychiatrycznych w formie zdalnej (online), ozonowanie pomieszczeń oraz dezynfekcja sal i używanego sprzętu.

(akta kontroli tom 2 str. 472-474)

1.2. Dofinansowanie robót budowlanych

Opis stanu faktycznego

Od 2021 r. Towarzystwo realizowało zadanie polegające na dofinansowaniu robót budowlanych ze środków PFRON, przekazanych Samorządowi Województwa Mazowieckiego.

(akta kontroli tom 2 str. 234-297)

We wniosku o dofinansowanie robót budowlanych wskazano, że zadanie przewiduje budowę, na bazie istniejącego budynku w Olszance gm. Puszcza Mariańska w powiecie żyrardowskim, placówki, która pełnić będzie rolę Środowiskowego Domu Dziennego Pobytu dla osób niepełnosprawnych. Placówka wyposażona ma być w pięć pracowni: techniczno-stolarską, krawiecką, gospodarstwa domowego, multimedialną oraz prac ręcznych i plastycznych. Zgodnie z wnioskiem ośrodek ma posiadać salę rehabilitacyjną własną kuchnię, jadalnię oraz recepcję. Ponadto ma obejmować osiem pokoi trzyosobowych z łazienkami, dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych, z których jeden dostosowany będzie dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

(akta kontroli tom 2 str. 251-266)

Na podstawie złożonego w MCPS wniosku o dofinansowanie robót budowlanych²⁴ w dniu 11 czerwca 2021 r. zawarto umowę, przedmiotem której była realizacja w latach 2021-2023 zadania pn.: „Rozbudowa budynku w Olszance”. Województwo Mazowieckie zobowiązało się do dofinansowania robót budowlanych ze środków PFRON w wysokości do 50% kosztów realizacji inwestycji²⁵ (w łącznej wysokości 858,1 tys. zł), w trzech etapach. Na pierwszy etap realizacji zadania, którego termin ustalono od 15 czerwca 2021 r. do 30 listopada 2021 r., zapewniono dofinansowanie nie większe niż 394,7 tys. zł; na II etap, którego termin realizacji ustalono od 1 stycznia 2022 r. do 30 listopada 2022 r. zapewniono dofinansowanie nie większe niż 272,5 tys. zł; oraz na realizację III etapu zadania, którego termin ustalono od 1 stycznia 2023 r. do 15 czerwca 2023 r. zapewniono dofinansowanie nie większe niż 190,9 tys. zł.

TPD oświadczyło, że posiada środki własne lub z innych źródeł na realizację zadania w wysokości co najmniej 50% jego kosztów.

W dniu 30 listopada 2021 r. do ww. umowy sporządzono aneks nr 1, w którym termin III etapu realizacji zadania ustalono od 1 stycznia 2023 r. do 12 sierpnia 2023 r. Ponadto zmieniono załącznik nr 1 do umowy, stanowiący zestawienie przewidywanego całkowitego kosztu zadania. Zmiana ta dotyczyła zakresu wykonywanych robót bez zmiany kosztów przewidzianych dofinansowaniem oraz zmniejszenia kwoty środków własnych.

(akta kontroli tom 2 str. 220, 234-297)

Sprawozdanie z wykonania I etapu zadania Towarzystwo przekazało do MCPS w dniu 8 listopada 2021 r., a rozliczenie dofinansowania w dniu 28 grudnia 2021 r. Zarówno sprawozdanie jak i rozliczenie zostało przekazane w terminie wskazanym w umowie. Pismem z dnia 24 lutego 2022 r. Centrum poinformowało Towarzystwo o zaakceptowaniu w całości rozliczenia dofinansowania ze środków PFRON I etapu realizacji zadania.

(akta kontroli tom 2 str. 234-297, 366-380)

²⁴ TPD złożyło do MCPS wniosek o dofinansowanie robót budowlanych w dniu 30 listopada 2020 r. Po dokonaniu analizy wniosku, Centrum stwierdziło uchybienia o czym poinformowało Towarzystwo pismem z dnia 14 grudnia 2020 r. TPD ponownie złożyło do Centrum wnioski w dniu 21 stycznia 2021 r.

²⁵ We wniosku o dofinansowanie robót budowlanych wskazano, że łączny koszt zadania wyniesie 1732,5 tys. zł w tym: I etap inwestycji stanowiły koszty w wysokości 796,2 tys. zł (394,7 tys. zł dofinansowanie ze środków PFRON oraz 401,5 tys. zł środki własne TPD); II etap – koszty w wysokości 549,2 tys. zł (272,5 tys. zł środki PFRON i 276,8 tys. zł środki TPD); III etap – koszty w wysokości 387,1 tys. zł (190,4 tys. zł środki PFRON i 196,2 tys. zł środki TPD).

W dniu 23 listopada 2021 r. przedstawiciele Centrum przeprowadzili kontrolę²⁶, dofinansowanego ze środków PFRON, w szczególności w zakresie zgodności wykonywanych robót budowlanych z robotami wykazanymi w sprawozdaniu z wykonania przedmiotowego zadania w I etapie oraz wydatkowania środków na zadanie. Kontrolni poddano sprawozdanie z realizacji zadania wraz z dowodami księgowymi oraz przeprowadzono oględziny w zakresie robót budowlanych wykonanych do dnia 24 października 2021 r. i wykazanych w sprawozdaniu z realizacji zadania w I etapie. Stwierdzono, że dofinansowanie robót budowlanych należy uznać za zgodne z postanowieniami umowy, a roboty wykonane zostały zgodnie ze sztuką budowlaną i w zakresie określonym w „Uproszczonym kosztorysie inwestorskim”.

(akta kontroli tom 2 str. 381-394)

Kontroler NIK przeprowadził oględziny miejsca realizacji robót budowlanych w Olszance przy ul. Kasztanowej 5. Stwierdzono, że w całym budynku trwały prace budowlane, które związane były z montażem sufitów oraz instalacji elektrycznej. W środkowej części budynku znajdowało się pięć pomieszczeń przeznaczonych na pracownie oraz jedno na salę warsztatowo/rehabilitacyjną i dwa pomieszczenia przeznaczone na toalety. W lewym skrzydle budynku znajdowały się wydzielone pomieszczenia, przeznaczone na osiem pokoi z łazienkami. Natomiast prawe skrzydło budynku stanowiło jedno pomieszczenie, w którym brak było wydzielonych pomieszczeń na kuchnię i jadalnię. Trwały tam prace związane z montażem ogrzewania podłogowego.

(akta kontroli tom 2 str. 216-217)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ramach realizacji zadania pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja 2020 r.) dokonano zwrotu niewykorzystanej części dotacji w wysokości 1305,98 zł, 13 dni po terminie wskazanym w § 12 ust. 1 umowy o realizację zadania. Prezes TPD i Skarbnik TPD wyjaśnili, że opóźnienie zwrotu dotacji było wynikiem pomyłki.

(akta kontroli: tom 1 str. 70-89, 128; tom 2 str. 407-414)

2. W dwóch przypadkach papierowe wersje sprawozdania z realizacji zadań publicznych złożono do Centrum po terminie wskazanym w umowie²⁷, tj. sprawozdanie z realizacji zadania pn. „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r.) złożono cztery dni po terminie wskazanym w umowie oraz sprawozdanie z realizacji zadania o tej samej nazwie (edycja z 2021 r.) złożono 14 dni po terminie wskazanym w umowie. Skarbnik TPD i Sekretarz TPD wyjaśnili, że papierowa wersja sprawozdania z realizacji zadania pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r.) została dostarczona cztery dni po terminie wskazanym w umowie, ponieważ koperta została nadana przez przeoczenie 15 stycznia 2021 r., a doręczenie nastąpiło dopiero w dniu 18 stycznia 2021 r. Natomiast sprawozdanie z realizacji zadania pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja

²⁶ Tematem kontroli była realizacja zadania „Dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, w wyjątkiem rozbiórki tych obiektów” pn.: „Rozbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na działalność Środowiskowego Domu Dziennego Pobytu w Olszance gm. Puszczka Mariańska w powiecie żyrardowskim”.

²⁷ Zgodnie z §12 ust. 2 umowy nr (65//MCPS/112020/PFRONON oraz 28/MCPS/09/2021PFRON/ON) niewykorzystaną kwotę dotacji Zleceniobiorca jest zobowiązany zwrócić w przypadku, gdy termin wykorzystania dotacji jest krótszy niż rok budżetowy, w terminie 15 dni od zakończenia realizacji zadania publicznego, tj. od 15 grudnia). W pierwszym przypadku sprawozdanie zostało złożone 18 stycznia 2021 r., natomiast w drugim przypadku 28 stycznia 2022 r.

z 2021 r.) została przekazana do MCPS 28 stycznia 2022 r., tj. 14 dni po wskazanym terminie, ponieważ osoba za to odpowiedzialna była chora.

(akta kontroli: tom 1 str. 469-472; tom 2 str. 70-79,238-248 475-478)

OCENA CZĄSTKOWA

Towarzystwo zgodnie z umowami i ofertami zrealizowało zadania publiczne. Planowane rezultaty realizowanych zadań zleczonych zostały przez TPD osiągnięte, jednak w sprawozdaniu z realizacji zadania pn.: „Tacy sami” nie wszystkie efekty zakładanych rezultatów zostały wykazane. W dwóch przypadkach sprawozdanie z realizacji zadania TPD złożyło do MCPS po terminach wskazanych w umowach. Towarzystwo wykorzystało środki PFRON zgodnie z zawartymi umowami, a niewykorzystane części dotacji zwróciło do MCPS. Jednak, w przypadku zadania publicznego pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” z 2020 r., zwrotu niewykorzystanej części dotacji dokonało 13 dni po terminie wskazanym w umowie.

2. Legalność i gospodarność wykorzystania środków

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2.1. Towarzystwo jest organizacją pozarządową w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁸. Jego cele obejmują m.in.: działalność w zakresie ochrony i promocji zdrowia, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych; wypoczynku dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, sportu, turystyki i krajoznawstwa. TPD realizują przede wszystkim zadania z zakresu wychowania i opieki nad dzieckiem, profilaktyki wykluczenia społecznego, przeciwdziałania sieroctwu społecznemu oraz edukacji, rozwoju zainteresowań, usprawnienia i rehabilitacji przede wszystkim poprzez prowadzenie placówek dziennego wsparcia.

(akta kontroli tom 1 str. 2-11, 55-62)

TPD nie posiadało zaległości w terminowym regulowaniu wymagalnych zobowiązań wobec Funduszu. W ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku o dofinansowanie zadania pn.: „Rozbudowa budynku w Olszance” Towarzystwo było stroną umów zawartych z PFRON, jednak nie dotyczyły one dofinansowania ze środków Funduszu robót przeprowadzanych w obiekcie objętym tym wnioskiem.

(akta kontroli tom 2 str. 205-215, 499)

Zgodnie z zawartymi umowami o realizację zadania publicznego, TPD prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową zadania, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Dowody księgowe były opisane w sposób wykazujący związek z danym zadaniem. Wyjątek stanowił brak w ewidencji księgowej treści jednej operacji. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom 1 str. 132, 139-204, 321-454; tom 2 str. 222-231, 321-350, 348, 351; 397-402)

W trakcie kontroli, w ramach zadania publicznego „Rozbudowa budynku w Olszance”, Towarzystwo dokonało zmiany konta „koszty działalności statutowej nieodpł. – dotacje” 407-055 na konto „Środki trwałe w budowie dotacja” 080-003. Prezes TPD i Skarbnik TPD wyjaśnili, że powodem przeniesienia zapisów na koszty operacyjne „środki trwałe w budowie” było umożliwienie zwiększenie wartości środka trwałego po jego odebraniu do użytkowania. Zmiana na kątach księgowych mogła zostać wykonana, ponieważ sprawozdanie finansowe organizacji nie zostało zatwierdzone przez Zarząd TPD. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 7 marca 2022 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania

²⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, ze zm.

do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji²⁹ termin ten upływa z dniem 30 września 2022 r.

(akta kontroli tom 2 str. 221-231, 451-454, 483-498)

Kontrolą objęto 72 dowody księgowy na łączną kwotę 559,3 tys. zł³⁰. Przeprowadzone badanie dokumentacji wykazało, że:

- w czterech dowodach księgowych na łączną kwotę 307,5 tys. zł dokonano poprawki poprzez ręczne skreślenie w pięciu miejscach błędnego zapisu i w czterech przypadkach wpisanie obok poprawnej treści oraz w jednym przypadku wpisanie niepoprawnej treści. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w pięciu dowodach księgowych³¹ na łączną kwotę 394,7 tys. zł złożono nieczytelny podpis bez wskazania zajmowanego stanowiska osoby podpisującej. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w 46 dowodach księgowych³² na łączną kwotę 71,6 tys. zł przy podpisie osoby potwierdzającej sprawdzenie pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniem do wypłaty nie wskazano dat ich dokonania. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Koszty na realizację zadań były uwzględnione w kosztorysach i poniesiono je z zachowaniem zasad oszczędności i wydajności.

(akta kontroli: tom 1 str. 152-204, 321-454, 473-569; tom 2 str. 323-360)

2.2. W ramach realizacji zadań pn. „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r. i z 2021r.) oraz „Tacy sami” nie drukowano plakatów i ulotek promocyjnych. Informacja o realizacji zadania pn. „Tacy sami” została przekazana w formie elektronicznej do osób z 10 powiatów będących podopiecznymi kół TPD Osób Niepełnosprawnych. W wysłanych informacjach Towarzystwo umieszczało logo Marki Mazowsze oraz logo MCPS. Ponadto w ramach zadania wyprodukowano 100 sztuk maseczek wielokrotnego użytku, które również zamieszczono logo Marki Mazowsze oraz logo MCPS.

(akta kontroli: tom 1 str. 407-414, 406, tom 2 str. 425, 500-501)

2.3. W ramach dwóch zadań Towarzystwo, zgodnie z ofertą jako źródło finansowania kosztów realizacji zadań wykazywało wkład własny w łącznej kwocie 28 150 zł, tj.:

- zadania pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” z 2021 r. – wkład własny stanowiła nieodpłatna praca pomocy dla specjalistów podczas wszystkich spotkań w wysokości 4500 zł, usługa udziału Mikołaja w zabawie mikołajkowej w wysokości 700 zł oraz konsultacja psychologa i pedagoga specjalnego przed i po spotkaniach realizowanych w ramach zadania w wysokości 1000 zł;
- zadania pn.: „Tacy Sami” łączna kwota wkładu własnego wyniosła 21 950 zł i stanowiła m.in. odpłatna obsługa finansowo-księgowa (kwota 3100 zł), udostępnianie sal (kwota 14 000 zł).

Ponadto, w ramach realizacji zadania pn.: „Rozbudowa budynku w Olszance” Towarzystwo wykazywało wkład własny w wysokości 874,4 tys. zł. W zrealizowanym

²⁹ Dz.U. z 2022 r. poz. 561.

³⁰ Zadania pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r.) badaniem objęto 14 dowodów księgowych na łączną kwotę 28 439,02 zł; „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2021 r.) – 33 dowody księgowy na łączną kwotę 43 288,30 zł; „Tacy sami” – 20 dowodów księgowych na łączną kwotę 92 874,50 zł; „Dofinansowanie robót budowlanych (...)” – pięć dowodów księgowych na łączną kwotę 394 743,32 zł. Do próby wybrano m.in. usługi realizowane na podstawie umów z osobami fizycznymi oraz dowody księgowy o najwyższych kwotach.

³¹ Dotyczy faktury nr: A/3/10/2021, A/1/11/2021, A/4/11/2021, A/3/11/2021 oraz 30/2021.

³² Dowody księgowy dotyczą realizacji zadania publicznego pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja 2020 r. i 2021 r.).

I etapie inwestycji wkład własny TPD (zgodnie planem) wyniósł 401,5 tys. zł. Środki zostały wydatkowane m.in. na pokrycie dachowe budynku.

(akta kontroli: tom 1 str. 57-79, 276-300; tom 2 str. 397-402)

Towarzystwo nie pobierało opłat od uczestników. Realizowane zadania były finansowane wyłącznie ze środków wykazanych w umowach i sprawozdaniach.

(akta kontroli tom 2 str. 397-402)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W zapisie księgowym nie zawarto opisu operacji dotyczącego dowodu księgowego na kwotę 490,82 zł, który stanowił wydatek w ramach realizacji zadania publicznego pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2021 r.), co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Skarbnik TPD oraz Sekretarz TPD wyjaśnili, że w ewidencji księgowej nie wprowadzono tekstu/opisu dowodu księgowego przez przeoczenie.

(akta kontroli: tom. 1 str. 321-323, 348,351; tom 2 str. 397-402)

2. Badanie dokumentacji 72 dowodów księgowych na łączną kwotę 559,3 tys. zł wykazało, że:

a) W czterech dowodach księgowych³³ na łączną kwotę 307,5 tys. zł dokonano poprawki poprzez ręczne skreślenie w pięciu miejscach błędnego zapisu i wpisanie obok poprawnej treści (przy czym w jednym przypadku wpisano obok niepoprawną treść). Dokonane zmiany zostały podpisane przez Skarbnika, jednak nie zamieszczono daty ich dokonania, co było niezgodne z art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości. Prezes TPD i Skarbnik TPD wyjaśnili, że poprawki dokonane na dowodach księgowych nie miały wpływu na jakiegokolwiek zmiany w treści dokumentu źródłowego. Data nie została wpisana przez przeoczenie osoby dokonującej zmiany zapisu.

b) W pięciu dowodach księgowych³⁴ na łączną kwotę 394,7 tys. zł złożono nieczytelny podpis bez wskazania zajmowanego stanowiska służbowego (dotyczy zakładki „podpis i pieczęć pracownika – kierownikiem działu technicznego, zakupów lub innej komórki odpowiedzialnej za wykonanie zleconych robót, usług zakupów”), co było niezgodne z wymogiem określonym w § 10 ust. 2 pkt e Zasad realizacji zadania „Roboty budowlane”.

c) W 46 dowodach księgowych na łączną kwotę 71,6 tys. zł przy podpisie osoby potwierdzającej sprawdzenie pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniem do wypłaty nie wskazano dat ich dokonania, co było niezgodne z przykładem opisu dokumentu księgowego zamieszczonego w Zasadach przyznawania i rozliczania dotacji. Prezes TPD i Skarbnik TPD wyjaśnili, że przez przeoczenie przy podpisach nie umieszczono daty ich dokonania.

(akta kontroli: tom 1 str. 152-204,321-454, 473-569; tom 2 str. 323-360, 407-414, 451-464)

OCENA CZĄSTKOWA

Towarzystwo spełniało warunki ubiegania się o dotację na realizację zadania publicznego pn.: „Więcej nas łączy niż dzieli” (edycja z 2020 r. i z 2021 r.), pn.: „Tacy sami” oraz zadania polegającego na dofinansowaniu robót budowlanych pn. „Rozbudowa budynku w Olszance”. Zgodnie z zawartymi umowami o realizację zadania publicznego, prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową. Wyodrębniona ewidencja księgowa zadań umożliwiała identyfikację poszczególnych

³³ Faktura nr: A/4/11/2021, 30/2021, A/3/10/2021, A/1/11/2021.

³⁴ Dotyczy faktury nr: A/3/10/2021, nr A/1/11/2021, nr A/4/11/2021, A/3/11/2021 oraz 30/2021.

operacji księgowych. Wyjątek stanowił jeden przypadek, w którym w ewidencji księgowej nie wskazano treści operacji umożliwiający jej identyfikację. Badanie próby dowodów księgowych wykazało, że niezgodnie z wymogami określonymi w art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości w czterech dowodach księgowych dokonano poprawek błędnego zapisu. Ponadto w 46 dowodach księgowych przy podpisie osoby potwierdzającej sprawdzenie pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniem do wypłaty przy złożonych podpisach nie wskazano dat ich dokonania, co było niezgodne z przykładem opisu dokumentu księgowego zamieszczonego w Zasadach przyznawania i rozliczania dotacji. W pięciu dowodach księgowych złożono nieczytelny podpis bez wskazania zajmowanego stanowiska służbowego, co było niezgodne z wymogiem określonym w § 10 ust. 2 pkt e Zasad realizacji zadania „Roboty budowlane”.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Terminowe dokonywanie zwrotu niewykorzystanych części dotacji.
2. Prawidłowe dokonywanie zmian w opisach dowodów księgowych.
3. Zawieranie w zapisach księgowych opisu operacji.
4. Podpisywanie dowodów księgowych, w sposób umożliwiający identyfikację osoby, w tym zajmowanego przez nią stanowiska służbowego.
5. Zamieszczanie w dowodach księgowych dat dokonania sprawdzenia dowodów księgowych pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznych oraz dokonania zatwierdzenia do wypłaty.
6. Składanie sprawozdań z realizacji zadań publicznych w terminach wskazanych w umowach o realizację zadania publicznego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 30 września 2022 r.

Kontroler
Sonia Kubica
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Wicedyrektor
Miroslaw Miłoń

.....
podpis